

מקבל משרה ממשלתית (על פי חוק חייבת הממשלה לספק עבודה לכל המי שיים את חוק-לימודיו באוניברסיטה, הלוי מודים שם הם חנים) מקבל שכר של 27 לירות מצריות לחודש (כ־1700 ל"י).

לשכבות הבלתי-אמידות יש כרטיסי-מוון, המוכים הם בעליהם בקניית מזון זול, במחיר מסובסד, בחנויות המיועדות לכך. ניתן לראות שם את התורים. לאחרי רונה תובעת הממשלה מעין הצהרות-הון גוסס ייגאל הורביץ, כדי לוודא שכרטיסי-סיים כאלה אינם מחולקים לבעלי-אמצעים. כל זה מאפשר מחייה. אך הן תיקווה שהשולם ישים קץ למצב הזה מתברר במהירות. מתנגדי קמפידייוויד במצריים מקווים כי התיקוזה תיצור בסיום עממי רחב לאופוזיציה.

הסביר לי אישה-שמאל: "שים לב, רוב החותמים על המינשר הם פרו-אמריקאים. אחד מהם הוא יועץ של רוב החברות הרב-לאומיות הגדולות הפועלות במצריים. האמריקאים יבינו לבסוף כי החווה המצריישראלית מסכנת את עמדותיהם בי מרחב. הם יצטרכו להסיק מסקנות, כדי להציל את האינטרסים שלהם." אילו מסקנות? "אתה זוכר את דיאם?" שאל אישה-שמאל. "הוא היה בשעתו ראש

המברקה נתון בסכנה, והופסק חלקית. המישפחות האלה חרדות נוכח האיום בניתוק מצריים מן העולם הערבי. כך, למשל, אין קונסוליה לובית בקאהיר. כדי להשיג עבודה בלוב, צריכים לסווע למאל-טה, ולחכות שם שבועות וחודשים, כי בלי חוזה-עבודה חתום אין מקבלים את רת-כניסה ללוב. וכאשר הם מקבלים עבודה — אין הם יכולים לשלוח את השכר הביתה. לוב אסרה על משלוח הכספים. בעיראק המצב דומה.

אולם יש דחיפה עצומה לחיפוש עבודה בחו"ל. 27 הלירות לחודש המובטחות לבור גר-אוניברסיטה המקבל ג'וב ממשלתי אינן עוזרות הרבה, כאשר קילו בשר עולה 3 לירות מצריות (כ־180 ל"י). הדירה הווי-לה ביותר בקאהיר עולה (לבן-המקום, לא לישראל, המשלם שכר הרבה יותר גבוה) 3000 לירות מצריות (כ־180 אלף ל"י) כדמי-מפתח, בתוספת שכר דירה של 30 עד 40 לירות מצריות (1800 עד 2400 ל"י) לחודש.

כל זה מכריח את האינטלקטואלים הצי-עירים, שאינם בני המישפחות העשירות (ומאו תקופת עבד-אל-נאצר, רבים מן הסטודנטים הם בני פשוטי-העם, הנהנים מלימודיהם-הגבוהים), לחפש עבודה בחו"ל. פעם יצאו לחו"ל כדי להרוויח כסף לקניית מכונית ובי. כיום משאת-נפשם של הוצי-אים היא לצבור די כסף כדי לשכור דירה

גם ללא בעיית הנורמליזציה עם ישראל, יש די צרות בשטח הקולנועי. אחד המפרי-קים הסרטי סיפור על נוסע באוטובוס. הנוסע מסתבך בקטטה סתמית באוטובוס. מובל למישטרה, ונשלח משם, בעיקבות טעות, למחנה-ריכוז לאסירים פוליטיים. שם הוא עובר את כל מדורי-הגיהנום של התקופה הנאצרית.

במשך זמן-מה עוכבה הקרנת הסרט עלידי השליטנות המצרית. עתה הוא מוקרן בהצלחה רבה מאד בקאהיר — אבל המדינות הערביות מתרוממות אותו. במצב הפוליטי הקיים אין הן מוכנות להציג סרט המטייל דופי ב-נמאל עבד-אל-נאצר, שהפך גיבורם של מתנגדי קמפידייוויד.

(הילה זו נובעת מטעות. בשנה האחר רונה של חייו הגה עבד-אל-נאצר במדי-ניות-שלום מעות. ההודיע בשיחות פרטיות שהוא מוכן לא רק לשלום עם ישראל, אלא גם לנורמליזציה של היחסים המי-ט-חריים והתרבותיים עם ישראל. אל-סאדאת הגשים מדיניות זו. אך הציבור הרחב אינו יודע על כך, וכך נשאר עבד-אל-נאצר כסמל נגד מדיניות אל-סאדאת.)

גם תעשיית אחרות תלויות כי מידה זו או אחרת בעולם הערבי. ניתוק מצריים מן העולם הערבי, נראה לרבים כמצב בלתי-נכבד.

חוב הכבוד

ה שיקולים פוליטיים ונפשיים. משתלבים בניגוד לרושם השיטחי, שמקבלים עסקי-נימוס מודרך של כמה ימים, ושאינם באים בשום מגע אמיתי עם העם המצרי. היחס לבעייה הפלסטינית עמוק הרבה יותר מאשר משישפתיים.

בצורה המשכנעת ביותר אמר לי זאת איש-עסקים מצליח, שאינו עוסק בפולי-טיקה, ושאינו רואה בו פטריוט מצרי מובי-הק: "לא איכפת לי מה אמרים הפלס-טינים. סאדאת מנסה להשיג עבורם כל מה שניתן, אחרי שהשיג את החזרה האדמה המצרית. אם הפלסטינים הם עוינים ו-כפויי-טובה, זה עניין שלהם.

"לי איכפת הכבוד שלי, כי מצרי. לי איכפת לדעת כי אהנו, המצרים, עשינו את כל המוטל עלינו למען העם הפלסטיני. איננו מוכן להיות כובד בעיני עצמי, וי-אינו רוצה להרגיש שמכרת את חוביה-הכבוד שלי כפי הפלסטינים תמורת טובת-הנאה."

זהו דעתו של איש נאור, תרבותי מאד, מתון, בגיליה-עמידה — נציג אוסיני של העילית המצרית. הוא רחוק מן האופוזיציה השמאלית או הדתית. הוא מגנה את תקר-פת נמאל עבד-אל-נאצר כימעט בהחלטיות. בצורה זו או אחרת שמעתי דיעות מסוג זה גם מפי מצרים אחרים. "הצעת-האוטו-נומיה של סאדאת היא המינוסום שמצרים יכולה להסכים לו. כל דבר שהוא פחות מזה הוא מעילה בחובי-הכבוד שאנחנו חיי-בים לעם הפלסטיני," אמר לי איש-עסקים אחר. והוא יכול היה להוסיף: כל דבר שהוא פחות מזה יעמיק את התהום בין מצריים והעולם הערבי, עם כל ההשלכות הכלכליות-הרוחניות-האסון הכרוכות בכך.

השיכבה הזאת היא הנזשאת כי יום את מישטר של סאדאת, ואין הוא יכול להתעלם מרגשותיה.

שיכבה זו רואה מאד ללאומנות הקנאית של האחים המוסלמיים. היא מתייחסת בשלילה גם לתכסיטי השמאל. "הרעיון הזה של הפגנת חרם על ישראלים הוא רעיון פסוד," אמרה לי צעירה משכילה בעלת מוח חד. "נשק החרם הוא מסוכן ופסוד."

אנשי השמאל חוזרים וטוענים שאין הם מתנגדים לשלום עם ישראל, אלא להיפך. הם מתנגדים רק לשלום של אל-סאדאת. מפני שזהו שלום נפרד, על-חשבון הפלס-טינים, תוך השתעבדות לאמריקאים. אך לא כך נראים הדברים בהתבטאויות פומביות. השמאל נגדר אהרי הדתיים הלאומניים, כנסיין להתחבר עימם ולרכב על הגל העממי הדתי. משום כך הוא מתר-פטר בניסוחים, מערבב בדבריו פסוקים מן הקוראן, מטשטש את הקריאה של שלום. יש כאן פתירה יסודית: איך אפשר לקרוא להטלת חרם על ישי-ראל, ולהתחמת כן הישראלים (כלי קשר לדיעותיהם), כאשר הי-מטרה היא שלום כולל עם העם הישראלי?

מצרים נאורים מבנים זאת. "הם רוקדים לפי החללי של מוסקויה, ומשרתים אינ- (המשך בעמוד 28)

אותי. להיפך. בשום מקום בעולם אין לי הרגשת-ביטחון כה מוחלטת כמו במצריים. בהסתובבי אחרי חצות, לבד, ברחובות העיר, גם ברחובות חשוכים, לא הרגשתי אף רלגע אחד את אותה הרגשת אי-ביטחון שניתן לחוש של בניוירוק ואף במצריים. גם כשאתה מדבר עברית עם ידיד, אין זה משנה. לא נפגשתי בסין קל שבקלים של התנגדות, או הסתייגות. קאהיר היא ביכלל אחת הערים הבטור-חות ביותר בעולם. מפני שהאדם המצרי מצטיין בחוסר-תוקפנות. שהפך נדיר בעור-לם. עיתונאית מצרית צעירה וחינוית, בת-אחיו של סגור-אשרי-הממשלה חסן אל-תוהאמי, סיפרה לי שהיא רגילה לצאת ממישרדה בשעות הקטנות של הבוקר לבד ללא שמץ של חשש שיחון כזה מפני הטרדות אינו קיים אף בתל-אביב. אך אותה שמועה היערה, בכך זאת, עז משחה. יש שמועות. קיי-מת איהמנוחה בקרב המצרים. יש ההרגשה כי הנורמליזציה גורמת למשבר, לזעזועים נפשיים. אין ודי-אות לגבי התוצאות הכלכליות.

הקאזינו של מלון שרתון ריק למחצה. פעם המה המקום בכל שעות הלילה, כא-שר השייחיים של הנפט הערבי הצטופפו סביב שולחנות הרולטה והבלאק-גיאק. עתה תפוסים רק מקומות מעטים ליד השולחנות עלידי יפאנים והירים, אמריי-

שני הצדדים: שער הנורמליזציה ב"איקטובר" והרגל הפלסטיני בשער האחורי של "אדישעב" האופוזיציה תולה את תיקוניה במנחם בגין

קאים וגרמנים המוכנים לסכן רק כמה עש-רות דולרים. השייחיים אינם. "הם לא חסרים לנו," אמר לי אחד מבעלי-המלונות. "השייחיים הביאו הרבה כסף, אבל הם הוציאו אותו על זונות ולימוזינות, ובקאזינו. עכשיו תפוסים כל חררי-המלון בקאהיר, עד אפס מקום, על-ידי תיירים מאירופה ומאמריקה. אמנם יש להם פחות כסף, אבל הם מפורים אותו בשטח רחב — סיורים במצריים, מוניות, מועדוני-לילה. זה יותר בריא."

התקעות הפרטיות של אליה-הנפט הר-עבריים במצריים לא פסקו, לפי שעה. אילו ברח הון זה, היתה זאת מכה חמורה ביותר לכלכלה המצרית. אך הסכנה קיימת. מוהלים בשכיל מצריים," אמר לי איש-עסקים.

מיקרה קיצוני הוא ענף הקולנוע. זוהי תעשייה גדולה במצריים. המייצרת כמאה סרטים לשנה. 70% מהכנסותיו של סרט מצרי באים מן העולם הערבי. לכן אין סרטים אלה מגיעים לישראל, והטלוויזיה הישראלית נאלצת להקיר סרטים ישנים. "כמה אוכל לקבל מישראל?" שאל אותי יצור-סרטיים, אחד האוהדים של מדיניות-השלום. "אני אספיד 70%, ואקבל 3%. לא נוכל להתקיים בלי העולם הערבי." (מדוע יש תלות כזאת בשוק הערבי? בכל מצריים, על 42 מיליון תושביה, יש רק 750 בתי-קולנוע. לפי הממוצע הבינ-לאומי, היו צריכים להיות בה לפחות 3000 בתי-קולנוע. במשך שנים לא בנו בתי-קולנוע חדשים, אף שהאוכלוסיה המצרית הוכפלה. החוק אסר בניית אולמלי-קולנוע בבתי-מגורים. עכשיו שינה אל-סאדאת הוראה זו, ובשנים הקרובות יש לצפות להגדלה ניכרת של מיספר בתי-הקולנוע. אך בנייתם אין די מקומות-הקרנה לסר-טים מצריים, והם צריכים לחפש את מזלם בארצות הערביות האחרות.)

פשוטה בדמי-מפתח. כאשר בן כזה יוצא לארץ ערבית עוינת, שאין עימה קשר סריר, עלודה המישפחה להאשים בכך את השלום עם ישראל. עצם הצורך בהגירה פוגע בגאוה המצרית.

נערה נפלה מהמירכסת

ב יום הגשת כתבה-האמנה פגשתי ברחוב קאצר-אליגיל את אחד מירידי המצריים, יהודי, איש השמאל. גם הוא היה במבוכה. לפי החלטת מי-פ-לגתו, אטור היה לו לקיים עימי מגע. אך הדבר מגוחך. נפגשנו פעמים רבות בעבר, והשתתפנו במאי 1978 ביחד בהלי-ווייתו של הנרי קוריאל, הגולה היהודי, שנרצח בפאריס בידי מחתרת פאשיסטית. עמדנו ברחוב והחלפנו דברים. בעורנו עומדים, עברה במקום ידי דה המכירה את שנינו. "מה זה?" "שאהה את בעד-שיחי בארזונה דקה. "אתה מורבר עם ישראלי?" האיש מהיר התנצל: "אבנרי זה לא סתם ישראלי. זה משהו אחר!" בין השאר סיפר לי האיש שהוא שמע זה עתה שמועה: נערה ישראלית נפלה מן המירכסת בקומה ה-11 של מלון קונ-קורד. "או שהיא נפלה, או שהיא הופלה," אמר. ניתן היה להבין כי זוהי התחלת הר-התקוממות המצרית נגד הנורמליזציה. סיפרתי על כך לאחר מכן לסמי גריני-שפן, כתב ידיעות אחרונות, שהוא לידי מצריים. נסענו ביחד למלון קונקורד ברובע דוקי, לא הרחק ממלון שרתון. סמי התחיל לחקור את אנשי המלון, שגילו סימנים בולטים של פחד. לבסוף התבררה האמת: נערה שוודית לקתה בהתקפה של דיכאון, קצפה מן הקומה ה-11 ונהרגה. זה היה סוף הסיפור. הוא לא הפתיע

המחנה הפרויאמריקאי בוויאטינאם. אבל האמריקאים סילקו אותו ומסרו את השילי-טון לגנרלים. מפני שהמשך שילטונו ה-בלתי-רפולרי סיכן את האינטרסים שלהם."

בנים רחוקים

א מכבר החזירה נסיכות קטר בי-מיפרץ הפרסי את שקיהדואר שגש-לחו ממצריים. הסיבה: המיכתבים המצ-ריים נשאו בולים, ששיבחו את מדיניות קמפידייוויד ותקפו את מתנגדיה. פרט קמן זה מטיח אור על אחת הבעיות החמורות ביותר המעייבות על הנורמליזציה: הפוזרה המוצי-רית בעולם הערבי.

דוברי האופוזיציה טוענים כי כיום עובי-דים שלושה מיליון מצרים מחוץ לגבולות מצריים. הסטאטיסטיקה הרשמית נוקבת במיספר הרבה יותר קטן, אך היא כוללת רק את מי שקיבל היתר ממשלתי לעבוד בחו"ל. מצרים רבים נוסעים לחו"ל לביד-קור, כתיירים, ונשארים שם כדי לעבוד. אם יש לכל עובד כזה מישפחה של חמש נפשות, הרי גם אם המיספר שנוגב הוא מוגזם מאד, יש להניח כי כל מצרי רביעי — כעשרה מיליון מצרים — הננים מן הכספים השולחים עובדי-הפוזרה ה-יתרה, לצד ההכנסות מן הנפט וההכנסות של התעלה, זהו אחד מעמודי-התווך של הכלכלה המצרית.

לפל המצריונים האזה יש בעת בעייה, והראגה רבה.

חלק מתברות-התעושה הערביות הפסיקו את הקשר עם מצריים, והאחרות מאיימות לנהוג גם הן כך. פרשת-הבולים מראה שגם שרריהדואר נתונים בסכנה. לעובדי-החוק קשה להעביר את הכסף הביתה, ולא פעם הם עושים זאת עלידי מתן הכסף במוזמנים לידי הנוסע למצריים. גם כשרי